

TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN SOSIAALIHUOLLOSSA

Mikko Mäntysaari

Jyväskylän yliopisto

20. toukokuuta 2014

TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN – PITKÄ HISTORIA

- *Tutkimus ja kehittäminen:* Kun sosiaalihuollon linjaa kehitettiin Tampereen yliopistossa, oli professori *Reino Salon* haaveena jo 1960-luvulla synnyttää opetus- ja tutkimuskeskus.
- *Tutkimuksen ja opetuksen* yhteenliittäminen yhteiskuntatieteissä on yhteinen kaikille tieteillemme. Esimerkiksi sosiologi *Faina Jyrkilä* kirjoitti Jyväskylässä tutkimusperustaisesta sosiologian opettamisesta (1).

TAVALLAAN IKUISUUSONGELMA

- Opetussosiaalikeskukset 1990-luvulla.
- Sosiaalialan osaamiskeskukset 2000-luvulla. (Laki on edelleen voimassa.)
- Opetus- ja tutkimuslinikat.

NYT UUSI TILANNE

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset: uusi terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki kommenttikierroksella.
- Meillä on lupaus siitä, että tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat säännökset tulevat mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin.
- Tarkempaa tietoa siitä, mihin muotoon ne kirjoitetaan, ei ole.

SOSIAALIHUOLTO JA TERVEYDENHUOLTO INTEGROIDAAN

- Hallituksen lupauksena on saada aikaan muutos sosiaali- ja terveydenhuollossa. Keskeistä on integroida sosiaalipalvelut ja terveystalvelut, niin että turhalta vältytään päällekkäisyydeltä palvelujen järjestämisessä.
- Kaupungit saanevat oikeuden tuottaa sosiaalipalveluja (eteenkin jos kykenevät tuottamaan palvelut niin edullisesti että voittavat kilpailutuksen.)

VM:N PERUSPALVELUJEN TILA - RAPORTTI 2014

6.7 Lastensuojelu – alaluku “Vaikuttavuus”:

“Lastensuojelun käytäntöjen vaikuttavuutta ei tunneta riittävästi, ja vaikuttavuuden tarkastelemiseksi tarvittaisiin pitkäaikaista, monipuolista seuranta-aineistoa. Koska yleistä tietoa vaikuttavuudesta ja tehdyistä toimenpiteistä ei ole, on tulkittava erillisten tutkimuksen tuloksia ja nojattava asiantuntijoilta sekä muilta osapuolilta kerättyihin arvioihin.” (2)

MILLAISIA KYSYMYKSIÄ NÄISSÄ SOTE-PIIREISSÄ ESITETÄÄN V. 2018?

Kuvitteellinen esimerkki:

- SOTE-piirin johtaja: “Sanokaapa, hyvä sosiaalisihteri, tulisiko Virtasen lapset sijoittaa isovanhemmilleen vai vieraaseen sijaisperheeseen?”
- Sosiaalisihteri: “Hyvä tohtori, suosittelen sijoittamista vieraaseen sijaisperheeseen.”
- Johtaja: “Miksi?”

MITEN MAISTERIMME PERUSTEELEE KANTANSA?

1 THL:n ohjeilla (mutta mihin *ne* perustuvat?) –
Opiskelijoiden on vaikea erottaa suosituksia ja tutkimuksia
toisistaan.

2 Marja Lahtisen tutkimukseen vuodelta 2016.
Tutkimuksessa oli haastateltu 10 sijaisperhettä ja 10
isovanhempaa jotka hoitivat lastenlastaan. Sijaisperheissä
lapset voivat paremmin.

3 “Evidence-Based Practice” malliin.

WINOKUR ET AL (2011)

Campbellista löytyvä meta-analyysi puoltaa (varovasti) sukulaissijoitusta. (3)

Tutkijat keräsivät keväällä 2011 kaikki saatavilla olevat lastensuojelututkimukset joissa oli vertailtu sukulaissijoituksia ja ei-sukulaissijoituksia toisiinsa. He löysivät 102 kvasikokeellista tutkimusta joissa mukana oli 666 615 lasta. Tulokset puolsivat sijoituksia sukulaisperheisiin (vähemmän käyttäytymisongelmia, vähemmän mielenterveysongelmia, parempi hyvinvointi). (3)

VÄHIMMÄISVAATIMUS: KAIKKIEN TULISI HALLITA EBP:N PERUSVALMUDET

- Yhteinen kieli on tarpeen (EBP:n alkeet on osattava), jotta tietää, mistä toiset puhuvat.
- Pitää tietää, miten tehdään protokolla (ja mitä se tarkoittaa)
- Pitää osata kysyä PICO-kysymyksiä (Population, intervention, comparison, outcomes).

ONKO EBP AMERIKKALAINEN ILMIÖ?

- Cochraneliike syntyi Britanniassa 1990-luvulla, ja toimii nykyään lähes kaikkialla.
- C2 Campbell toimii sekin hyvin monessa maassa, vaikka yhdysvaltalainen ja pohjoismainen näkökulma on vahva.

EBP ON NIIN 1990-LUKUA

- Nykyään puhutaan vertailevasta vaikuttavuustutkimuksesta (Comparative Effectiveness Research, eli CER).
- Vaikuttavin toimintatapa voi olla niin kallis, että se vie kaikki resurssit muulta toiminnalta.
- CER yhdistää kaiken kokeelliset ja ei-kokeelliset tutkimuksen tyypit tasaveroisesti yhteen.

ONKO VAIHTOEHTOA – TUSKIN VAIN

EBP:hen ei ole tarvetta sitoutua, mutta:

- Vaikuttavuustutkimusta on vaikea välttää
- EBP:n tarkoituksena on tuen tarjoaminen ammattilaisten päätöksentekotilanteissa.
- Se *ei* tarjoa varmuutta juuri mistään. Ihmisten sosiaalista toimintaa ei voida ennustaa. Mutta: tuhat tutkimusta vähentää epävarmuutta paremmin kuin yksi.

BIBLIOGRAPHY I

- [1] Jyrkilä, F. 1970. Tutkimusmuotoisen opetuksen merkityksestä sosiologiassa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- [2] Valtiovarainministeriö. Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunta, arviointijaosto. Peruspalvelujen tila-raportti 2014. Valtiovarainministeriön julkaisuja 9/2014 osa 1. Helsinki.
- [3] Marc Winokur, Amy Holtan, Keri Batchelder: Kinship Care for the Safety, Permanency, and Well-Being of Children Removed from the Home for Maltreatment: A Systematic Review. Campbell library.
<http://www.campbellcollaboration.org/lib/project/51/>